

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΔΙΚΑΙΟ

ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ - ΕΝΕΡΓΕΙΑ - ΧΩΡΟΤΑΞΙΑ - ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑ - ΔΟΜΗΣΗ - ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ - ΜΝΗΜΕΙΑ

ΑΝΑΤΥΠΟ

Δρ. Αγγελική Καλλία-Αντωνίου

Δικηγόρος παρ' Αρείω Πάγω, Καθηγήτρια στην Εθνική Σχολή Δημόσιας
Διοίκησης

| Νομική προστασία του Θερμαϊκού Κόλπου –
Προβλήματα και Προτάσεις βελτίωσης

Online πρόσβαση σε ΠερΔικ στην Πλατφόρμα Νομικού Περιεχομένου | www.qualex.gr

ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Νομική προστασία του Θερμαϊκού Κόλπου - Προβλήματα και Προτάσεις Βελτίωσης

Δρ. Αγγελική Καλλία-Αντωνίου, Δικηγόρος παρ' Αρείω Πάγω, Καθηγήτρια στην Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης

Παρουσιάζεται το νομικό πλαίσιο προστασίας του Θερμαϊκού Κόλπου ο οποίος συνιστά θαλάσσιο οικοσύστημα ιδιαίτερης σημασίας, ενταγμένο στις προστατευόμενες περιοχές του δικτύου Natura 2000. Στον Θερμαϊκό κόλπο συγκεντρώνονται πολλαπλές και συχνά συγκρουόμενες χρήσεις (ναυτιλία, αλιεία, υδατοκαλλιέργειες, λιμενικές δραστηριότητες). Η ποιότητα των υδάτων του επιβαρύνεται από αστικά, βιομηχανικά και γεωργικά απόβλητα, καθώς και από τη ναυτιλιακή δραστηριότητα, με ιδιαίτερη έμφαση στη ρύπανση που προέρχεται από την «Τάφρο 66» και τον ποταμό Λουδία, μέσω των οποίων διοχετεύονται ανεπεξέργαστα λύματα και νιτρορρυπαντικά φορτία. Αναδεικνύεται η ανάγκη ενίσχυσης της διοικητικής αποτελεσματικότητας μέσω σαφούς κατανομής αρμοδιοτήτων, επαρκούς στελέχωσης των ελεγκτικών μηχανισμών, αναβάθμισης των υποδομών επεξεργασίας λυμάτων και λειτουργικής ενίσχυσης του Ενιαίου Φορέα Διαχείρισης Θερμαϊκού. Η αποτελεσματική προστασία του κόλπου προϋποθέτει την αυστηρή εφαρμογή της περιβαλλοντικής νομοθεσίας σύμφωνα με τις θεμελιώδεις αρχές της πρόληψης, της προφύλαξης και της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει».

1. Εισαγωγή

Η προστασία των θαλασσίων οικοσυστημάτων αποτελεί όλο και πιο σημαντικό παράγοντα και προϋπόθεση διασφάλισης της ζωής του πλανήτη. Η θάλασσα, θεμελιώδες στοιχείο του φυσικού περιβάλλοντος, καλύπτει περίπου το 70% της επιφάνειας της γης και αποτελεί ρυθμιστικό παράγοντα του κλίματος και της αντιμετώπισης της κλιματικής κρίσης, καθώς και της διατήρησης της βιοποικιλότητας και της παροχής φυσικών πόρων. Η αξιοποίησή της καλύπτει διατροφικές ανάγκες με την αλιεία, διασφαλίζει το εμπόριο, την ανθρώπινη υγεία και την αναψυχή. Συνεπώς η αξιοποίηση του θαλάσσιου οικοσυστήματος είναι προφανές ότι πρέπει να διέπεται από τις αρχές της βιώσιμης- αειφόρου διαχείρισης και να υπόκειται σε αυστηρό κανονιστικό πλαίσιο προστασίας.

Ήδη από το 2020, με Έκθεσή του, ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος (ΕΟΠ) επισήμανε ότι λόγω κλιματικής αλλαγής, ρύπανσης, απώλειας βιοποικιλότητας και εξάπλωσης χωροκατακτητικών ειδών (μη ιθαγενών που υπερσχύουν των αυτόχθονων), το θαλάσσιο περιβάλλον διατρέχει κίνδυνο μη αναστρέψιμης ζημίας στην φυσική και χημική σύνθεσή του, στην περιεκτικότητα σε οξυγόνο και στην θερμοκρασία του.

Ο Θερμαϊκός Κόλπος αποτελεί κρίσιμο θαλάσσιο οικοσύστημα, με ιδιαίτερη περιβαλλοντική, κοινωνικοοικονομική και πολιτισμική αξία. Ο κόλπος δέχεται απορροές έξι ποταμών (Αξιός, Λουδίας, Αλιάκμονας, Γαλλικός, Δενδροπόταμος, Πηνειός), στην ευρύτερη περιοχή του εντάσσονται προστατευόμενες περιοχές του Ευρωπαϊκού δικτύου Natura 2000, χαρακτηρίζεται από ανεπτυγμένη οστρακοκαλλιέργεια και έντονη αλιευτική δραστηριότητα, ενώ παράλληλα λειτουργεί σε αυτόν λιμένες διεθνούς εμβέλειας. Η πολυπλοκότητα των χρήσεων του κόλπου και το εύρος των φορτίων που δέχεται καθιστά επιτακτική την υιοθέτηση ολοκληρωμένης διαχείρισης, σύμφωνα με τις επιταγές του ενωσιακού και εθνικού περιβαλλοντικού δικαίου για την προστασία της θάλασσας και των οικοτόπων.

2. Πηγές επιβάρυνσης της ποιότητας των υδάτων του Θερμαϊκού κόλπου

Οι βασικές πηγές επιβάρυνσης της ποιότητας των υδάτων του Θερμαϊκού Κόλπου είναι οι ακόλουθες:

- α) ναυτιλιακή ρύπανση και ρύπανση από τυχαία περιστατικά ατυχημάτων (π.χ. πετρελαιοκηλίδες),
- β) αστικά λύματα και στερεά απόβλητα. Στον Θερμαϊκό εκβάλλουν τα λύματα από την Εγκατάσταση Επεξεργασίας Λυμάτων -ΕΕΛ- Σίνδου, ενώ επίσης ανασύρονται κάθε είδους απόβλητα (π.χ. ηλεκτρικά πατίνια),
- γ) βιομηχανικά απόβλητα από την ΕΕΛ της Βιομηχανικής Περιοχής της Θεσσαλονίκης, καθώς και από την λεγόμενη «Τάφρο 66» που διασχίζει την Κεντρική Μακεδονία και συλλέγει επιφανειακά νερά και ενίοτε ανεπεξέργαστα λύματα οικισμών,
- δ) γεωργική ρύπανση από νιτρικά και φυτοφάρμακα που προέρχονται από την «Τάφρο 66»,

ε) εκροή μικροπλαστικών σε μεγάλες ποσότητες. Στα νερά του Θερμαϊκού εντοπίζονται 750.000 μικροπλαστικά ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο, όταν στη Δυτική Μεσόγειο ο αντίστοιχος αριθμός ανέρχεται σε 130.000 και στο Ιόνιο σε 230.000 ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο.

Οι ανωτέρω πιέσεις θέτουν σε κίνδυνο την επίτευξη «καλής περιβαλλοντικής κατάστασης» και «καλής κατάστασης υδάτων», η οποία πρέπει να επιτευχθεί σύμφωνα με το Ενωσιακό και το Εθνικό περιβαλλοντικό δίκαιο. Απαιτείται να ληφθούν δραστικά μέτρα πρόληψης και αποκατάστασης της ρύπανσης, σε εφαρμογή του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου που παρουσιάζεται κατωτέρω.

3. Διεθνές κανονιστικό πλαίσιο

Ο Θερμαϊκός κόλπος, ως θαλάσσιο οικοσύστημα, προστατεύεται από ευρύ πλαίσιο νομικών διατάξεων που έχουν υιοθετηθεί σε διεθνές επίπεδο και δεσμεύουν τη χώρα με την επικύρωση των σχετικών Διεθνών Συμβάσεων. Ειδικότερα ισχύουν τα ακόλουθα:

- Σύμβαση πρόληψης ρύπανσης από πετρέλαιο, που υιοθετήθηκε από τον Διεθνή Ναυτιλιακό Οργανισμό (ΙΜΟ), το 1958.
- Σύμβαση αστικής ευθύνης για ζημίες από πετρέλαιο, που υιοθετήθηκε από τον Διεθνή Ναυτιλιακό Οργανισμό (ΙΜΟ), το 1969.
- Σύμβαση προστασίας της Μεσογείου από ρύπανση, που υιοθετήθηκε από τον ΟΗΕ (ΟΗΕ) το 1978).
- Σύμβαση για το Δίκαιο της Θάλασσας, που υιοθετήθηκε από τον ΟΗΕ (ΟΗΕ) το 1994.

Οι ανωτέρω διατάξεις των Διεθνών Συμβάσεων θεμελιώνουν τις γενικές υποχρεώσεις πρόληψης, ελέγχου και αποκατάστασης της θαλάσσιας ρύπανσης.

Στις ανωτέρω Συμβάσεις προστίθενται οι ακόλουθες νεότερες νομικές δεσμεύσεις που ενισχύουν το πλαίσιο βιώσιμης χρήσης και διατήρησης. Ειδικότερα:

- Συνθήκη για τους Ωκεανούς που υιοθετήθηκε από τον ΟΗΕ, το 2023, με στόχο την προστασία τουλάχιστον του 30% των διεθνών υδάτων έως το 2030.
- Σύμφωνο για τη μείωση της πλαστικής ρύπανσης στη Μεσόγειο, που υιοθετήθηκε από το Πρόγραμμα του ΟΗΕ για το Περιβάλλον (UNEP), το 2022.
- Σύμβαση για την Βιοποικιλότητα, που υιοθετήθηκε από τον ΟΗΕ το 2012, με στόχο την ανάκαμψη της απώλειας της βιοποικιλότητας.

4. Ενωσιακό - Εθνικό δίκαιο και περιβαλλοντική πολιτική

Σε συμπλήρωση των ανωτέρω διεθνών υποχρεώσεων προστασίας του Θερμαϊκού κόλπου, προστίθενται οι ακόλουθοι ευρωπαϊκοί κανόνες, μηχανισμοί και πολιτικές που έχουν ενσωματωθεί και εφαρμόζονται από την Εθνική έννομη τάξη:

- Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια στη Θάλασσα (EMSA, από το 2002), ο οποίος συντονίζει επιχειρήσεις αντιμετώπισης θαλάσσιας ρύπανσης.
- Ο Κανονισμός (ΕΚ) 782/2003 που απαγορεύει την χρήση οργανοκασσιτερικών ενώσεων στα πλοία (TBT) που επισκέπτονται ευρωπαϊκούς λιμένες.
- Η Ολοκληρωμένη Ευρωπαϊκή Θαλάσσια Πολιτική (από το 2007)

- Η «Γαλάζια Ανάπτυξη» (υιοθετήθηκε τα έτη 2012 και 2019). Προωθεί βιώσιμες χρήσεις στην αλιεία, την υδατοκαλλιέργεια, την ναυτιλία, τον τουρισμό, καθώς και τα υπεράκτια έργα Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ).
- Από 1.1.2025 θεσπίστηκε η υποχρέωση χρήσης καυσίμων μειωμένης περιεκτικότητας αερίων θερμοκηπίου για πλοία σε λιμένες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Από το 2030 προβλέπεται η ένταξη της ναυτιλίας στο Σύστημα Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών Αερίων Θερμοκηπίου.
- Το 2008 υιοθετήθηκε η Οδηγία για την Θαλάσσια Στρατηγική, 2008/56/ΕΚ (ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο με τον Ν. 3983/2011), η οποία θεσπίζει πρόγραμμα μέτρων για την επίτευξη «καλής περιβαλλοντικής κατάστασης» και ανάρτηση των δεδομένων στο σύστημα WISE-Marine. Από το έτος 2024 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει απευθύνει στην Ελλάδα αιτιολογημένη γνώμη (02/2024), λόγω μη ορθής εφαρμογής της ανωτέρω Οδηγίας, με κίνδυνο παραπομπής της χώρας στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ) και επιβολής οικονομικών κυρώσεων.
- Το 2014 υιοθετήθηκε η Οδηγία 2014/89/ΕΕ που ρυθμίζει τον Θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό, (ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο με τον Ν. 4546/2018). Η Οδηγία εντάσσεται στην Ολοκληρωμένη Θαλάσσια Πολιτική και επιδιώκει να εξασφαλίσει την συμβατότητα χρήσεων, με την βιώσιμη ανάπτυξη και την διακρατική συνεργασία.
- Το 2000 υιοθετήθηκε η Οδηγία-Πλαίσιο για τα ύδατα 2000/60/ΕΚ (ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο με τον Ν. 3199/2003, το Π.Δ/μα 51/2007 και ειδικότερες Υπουργικές Αποφάσεις), η οποία καλύπτει πέραν των γλυκών υδάτων και τα παράκτια ύδατα, έως ένα ναυτικό μίλι. Ειδικότερα για τον Θερμαϊκό, έχουν εγκριθεί, με βάση την ανωτέρω Οδηγία - πλαίσιο, Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών (ΛΑΠ) για την Κεντρική Μακεδονία (τα έτη 2013, 2017 και 2024 - 2η αναθεώρηση: Αξιού, Γαλλικού, Χαλκιδικής και Άθω, ΦΕΚ 70/Β/17.5.2024), καθώς και σχέδια αντιμετώπισης κινδύνου πλημμύρας και κινδύνου ξηρασίας.
- Το 2013 υιοθετείται η Οδηγία 2013/39/ΕΕ για την αντιμετώπιση των επικίνδυνων ουσιών στα ύδατα, που τροποποιεί την Οδηγία 2000/60/ΕΚ. Με βάση αυτή την Οδηγία θεσμοθετήθηκε το Εθνικό Δίκτυο Παρακολούθησης Ποιότητας και Ποσότητας Υδάτων (ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο με την ΥΑ 170766/2016).
- Για την διαχείριση των Αστικών λυμάτων εφαρμόζεται η Οδηγία 91/271/ΕΟΚ και η νεότερη 98/15/ΕΚ, (ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο με την ΚΥΑ 5673/400/1997).
- Η περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων που πιθανόν να επιβαρύνουν τον Θερμαϊκό, γίνεται βάσει του Ν. 4014/2011, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει,. Ο Ν.4014/2011 κατατάσσει τα έργα ανάλογα με τις επιπτώσεις που μπορούν να έχουν στο περιβάλλον, σε κατηγορίες Α και Β και αντίστοιχα εκδίδεται Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων ή Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις (ΑΕΠΟ ή ΠΠΔ).
- Για την αντιμετώπιση της νιτρικής ρύπανσης από την γεωργία και την μείωση του ευτροφισμού εφαρμόζεται η Οδηγία 91/676/ΕΟΚ (ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο με την ΚΥΑ 16175/824/2006, ειδικά για κάμπο Θεσσαλονίκης-Πέλλας-Ημαθίας και με την ΚΥΑ 147070/2014 για την περιοχή Επανομής Χαλκιδικής). Παράλληλα εφαρμόζεται ο Κώδικας Ορθής Γεωργικής Πρακτικής (ΥΑ 1848/278812/2021) και προγράμματα ενισχύσε-

ων για την μείωση της γεωργικής ρύπανσης (π.χ. επιδοτήσεις αγροανάπαυσης).

- Για την αντιμετώπιση της ρύπανσης από την αλιεία και τις υδατοκαλλιέργειες εφαρμόζεται ο Ν. 4282/2014 που ρυθμίζει τον χωροταξικό σχεδιασμό υδατοκαλλιεργειών. Εκκρεμεί η έκδοση Π.Δ/τος για την ολοκληρωμένη διαχείριση στις περιοχές Χαλκιδική-Πιερία. Παράλληλα εφαρμόζονται οι Οδηγίες για την απαιτούμενη ποιότητα των υδάτων αλιείας (2006/44/ΕΚ) και των υδάτων για τα οστρακοειδή (2006/113/ΕΚ). Μέτρα ορθής διαχείρισης προβλέπονται επίσης από την υιοθέτηση της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής, από το 2014.
- Για τον καθορισμό της απαιτούμενης ποιότητας των Υδάτων Κολύμβησης εφαρμόζεται η Οδηγία 2006/7/ΕΚ (ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο με την ΚΥΑ 8600/416/Ε103/2009). Η Οδηγία επιβάλλει την ταξινόμηση των υδάτων, τον έλεγχο παραμέτρων ποιότητας και την ανάλογη ενημέρωση του κοινού. Το πρόγραμμα «Γαλάζιες Σημαίες», που συντονίζεται στην Ευρωπαϊκή Ένωση από Μη Κυβερνητικό Οργανισμό, αποτελεί συμπληρωματικό δείκτη ποιότητας των υδάτων κολύμβησης, που θέτει περαιτέρω προϋποθέσεις για την απόκτηση της σημαίας, που αφορούν στις αναγκαίες υποδομές (ναυαγοσώστης, πρόσβαση ΑΜΕΑ κλπ).
- Για την προστασία και διαχείριση της Βιοποικιλότητας εφαρμόζονται η Οδηγία 92/43/ΕΟΚ (καθορίζει Ειδικές Ζώνες Διατήρησης -ΕΖΔ-) και η Οδηγία 79/409/ΕΟΚ (καθορίζει Ζώνες Ειδικής Προστασίας -ΖΕΠ-). Με βάση τις ανωτέρω Οδηγίες έχει δημιουργηθεί το ευρωπαϊκό δίκτυο Natura 2000 (ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο με τον Ν. 3937/2011, την ΚΥΑ 50743/2017 και επιμέρους Υπουργικές Αποφάσεις για συγκεκριμένες περιοχές). Πολύ σημαντικό ποσοστό των χερσαίων (27%) και των θαλάσσιων (20%) εκτάσεων της χώρας έχουν ενταχθεί στο δίκτυο Natura 2000, λόγω της πλούσιας βιοποικιλότητας που χαρακτηρίζει τη χώρα.

5. Αρμοδιότητες και έλεγχος εφαρμογής θεσμικού πλαισίου

Οι αρμοδιότητες για την εφαρμογή του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου για την προστασία και διαχείριση του Θερμαϊκού κόλπου κατανέμονται σε μεγάλο αριθμό συναρμόδιων Φορέων, χωρίς να είναι πάντοτε ξεκάθαρος ο καταμερισμός των ευθυνών και αρμοδιοτήτων, με αποτέλεσμα την μη επαρκή προστασία και διαχείριση του κόλπου. Ειδικότερα: αρμόδιοι είναι οι ακόλουθοι:

- **Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ):** Αρμόδιες είναι οι ακόλουθες Διευθύνσεις: Γενική Διεύθυνση Υδάτων, Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης, Τμήμα Βιοποικιλότητας, καθώς και ο Οργανισμός Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής (ΟΦΥΠΕΚΑ).
- **Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής:** Λιμενικές Αρχές αρμόδιες για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος.
- **Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων:** αρμόδιο για τις πολιτικές αντιμετώπισης της νιτρορύπανσης, διαχείρισης της αλιείας, αντιμετώπισης της ερημοποίησης.
- **Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κεντρικής Μακεδονίας:** Διεύθυνση Υδάτων, αδειοδοτεί έργα, ασκεί παρακολούθηση, επιβάλλει κυρώσεις,.

– **Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας:** ελέγχει καταγγελίες, εκδίδει Αποφάσεις Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ) για έργα περιφερειακής αρμοδιότητας.

– **Δήμος Θεσσαλονίκης:** κάνει μετρήσεις της ποιότητας των υδάτων του Θερμαϊκού σε συνεργασία με το Ελληνικό Κέντρο Βιοτόπων Υγροτόπων (ΕΚΒΥ από το 2016), οι οποίες δημοσιοποιούνται μέσω ανάρτησης σε ιστοσελίδα.

– **Ελεγκτικοί μηχανισμοί:** Οι Επιθεωρητές Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, τα Κλιμάκια Ελέγχου Περιβάλλοντος (ΚΕΠΕ) των Περιφερειών, η Αστυνομία και οι Λιμενικές Αρχές.

6. Προβλήματα υποδομών και ροής ρυπαντικού φορτίου - Η επιβάρυνση του Θερμαϊκού από την Τάφρο 66 και τον Λουδία ποταμό

Η «Τάφρος 66» είναι τεχνητή τάφρος συλλογής επιφανειακών υδάτων στην Κεντρική Μακεδονία, μήκους περίπου 35 χιλιομέτρων που κατασκευάστηκε το 1935. Μεταφέρει ρύπανση κυρίως από τα αγροτικά και τα οικιστικά απόβλητα. Οι περισσότεροι οικισμοί της περιοχής από όπου περνάει διοχετεύουν στην Τάφρο 66 τα λύματα τους ανεπεξέργαστα. Παράλληλα, συνορεύει με ανενεργές χωματερές που αποτελούν πηγή υψηλής μόλυνσης. Επιπλέον, τα κονσερβοποιεία που λειτουργούν κοντά στην Τάφρο 66 παράγουν οργανικά λύματα που δεν είναι δυνατόν να καθαριστούν βιολογικά με ενεργό ιλύ εξαιτίας του μικρού χρόνου επεξεργασίας των λυμάτων. Αποτελεί συνεπώς μαζί με τον ποταμό Λουδία της κύριες πηγές ρύπανσης και μόλυνσης του Θερμαϊκού κόλπου

Ειδικότερα, η «Τάφρος 66» και ο ποταμός Λουδίας, ως τεχνικά έργα απορροής, εμφανίζουν εκτεταμένη ιζηματογένεση, ως αποτέλεσμα της μακράς χρήσης τους, πέραν των 80 ετών. Περαιτέρω η επιβάρυνση αυξάνεται κατά τους θερινούς μήνες, λόγω των υψηλών θερμοκρασιών.

Έχουν δρομολογηθεί μελέτες αντιπλημμυρικής προστασίας (με έκδοση ΑΕΠΟ από το 2021) και προβλέπεται η κατασκευή του φράγματος του Αλμωπαίου που θα καλύπτει τους οικισμούς Καλή, Χρυσή και Αλμώρου και θα μειώσει το ρυπαντικό φορτίο.

Επιπλέον κρίνεται αναγκαία η επικαιροποίηση της Νομαρχιακής Απόφασης 5340/1985 (ΦΕΚ 142/Β/1985) περί ορίων υποδοχής ρυπαντικού φορτίου στον Λουδία ποταμό, καθώς και η επικαιροποίηση της Νομαρχιακής Απόφασης 30/2885/2010 (ΦΕΚ 1079/Β/2010) που θέτει τα όρια διάθεσης λυμάτων/βιομηχανικών αποβλήτων στον Νομό Θεσσαλονίκης.

7. Προτάσεις λήψης μέτρων και αποτελεσματικού ελέγχου - Συμπεράσματα

Ο Θερμαϊκός Κόλπος προστατεύεται από ευρύ πλαίσιο διατάξεων Διεθνούς, Ενωσιακού και Εθνικού δικαίου. Η εξυγίανση και η αποτελεσματική προστασία του, συνοπτικά μπορεί να αναφερθεί ότι απαιτεί την λήψη των ακόλουθων μέτρων:

- **Υποδομές:** Κατασκευή όπου δεν υπάρχουν, ή αναβάθμιση των ΕΕΛ στους παρόχθιους οικισμούς της «Τάφρου 66». Αυστηρή τήρηση των οριακών τιμών εκροής και προληπτικός έλεγχος βιομηχανικών σημειακών πηγών.
- **Γεωργία:** Εφαρμογή του Ν. 4036/2012 για ορθή χρήση φυτοφαρμάκων. Υλοποίηση σχεδίων δράσης στις «ευπρόσβλητες ζώνες νιτρορύπανσης» και παρακολούθησης μέσω του Εθνικού Δικτύου.

- **Έλεγχος:** Στελέχωση των Περιφερειακών Υπηρεσιών και των Ελεγκτικών Μηχανισμών. Ενίσχυση του συντονισμού και των ελέγχων Λιμενικού - Περιφέρειας - Αποκεντρωμένης Διοίκησης.
- **Διαφάνεια - Ενημέρωση του κοινού:** Συστηματική δημοσιοποίηση μετρήσεων (ύδατα κολύμβησης, οστρακοπαραγωγές ζώνες, επιφανειακά και υπόγεια ύδατα) και μεγαλύτερη συμμετοχή του κοινού.
- **Διαχείριση ιζήματος και αντιπλημμυρικά έργα:** Διευθέτηση της «Τάφρου 66» και του Λουδία ποταμού με περιβαλλοντικούς όρους.
- Απαραίτητη κρίνεται η κωδικοποίησης της ισχύουσας νομοθεσίας για την θάλασσα και τον παράκτιο χώρο, καθώς και η σαφή κατανομή των αρμοδιοτήτων των Φορέων διαχείρισης και προστασίας.
- Σημαντικό ρόλο στη διαχείριση και προστασία του Θερμαϊκού καλείται να διαδραματίσει, ο Ενιαίος Φορέας Διαχείρισης Θερμαϊκού, που προτάθηκε από το ΤΕΕ/Κ-Μ (το έτος 2006), συστάθηκε το 2018 με τον Ν. 4519/2018 «Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών» και το 2021 εντάχθηκε στον ΟΦΥΠΕΚΑ. Για να λειτουργήσει αποτελεσματικά ο

Ενιαίος Φορέας χρειάζεται επιχειρησιακή ενίσχυση, μόνιμη χρηματοδότηση και πρόσβαση σε δεδομένα πραγματικού χρόνου.

- Αυστηρή εφαρμογή της νομοθεσίας για την διαχείριση των λυμάτων και των βιομηχανικών εκροών, καθώς και πλήρης συμμόρφωση με τις Οδηγίες για την διαχείριση των υδάτων και για την θαλάσσια στρατηγική
- Η ισχύουσα περιβαλλοντική νομοθεσία και οι πολιτικές θα πρέπει να εφαρμόζονται σύμφωνα με τις βασικές αρχές της Ενωσιακής και Εθνικής πολιτικής, δηλαδή των αρχών της πρόληψης, της προφύλαξης και της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει».

Προς την κατεύθυνση της ανάδειξης των προβλημάτων που αντιμετωπίζει ο Θερμαϊκός κόλπος και υιοθέτησης αποτελεσματικότερων μέτρων διαχείρισης και προστασίας του, συνέβαλε το διήμερο 27-28.9.2024 με τίτλο: «Γνωριμία με το περιβάλλον της Μακεδονίας. Ορεινό, πεδινό, θαλάσσιο περιβάλλον, προστασία και αειφορία», που διοργανώθηκε από το Αριστοτέλειο Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Θεσσαλονίκης, μαζί με το Ίδρυμα Μουσείου Μακεδονικού Αγώνα της Νεότερης Ιστορίας της Μακεδονίας και το Γεωπάρκο Γρεβενών - Κοζάνης.

ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Εκδοση | Εκπαίδευση | Καινοτομία

ΑΘΗΝΑ - ΚΕΝΤΡΙΚΑ:

Μαυρομichάλη 23, 106 80 | T 210 3678800 (30 γραμμές) | F 210 3678922 | E info@nb.org

ΑΘΗΝΑ:

Μαυρομichάλη 2, 106 80 | T 210 3607521 | F 210 3603975 | E m2bookstr@nb.org

ΠΑΤΡΑ:

Κανάρη 15, 262 22 | T 2610 361600 | F 2610 361515 | E nbpatra@nb.org

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ:

Φράγκων 1, 546 26 | T 2310 545618, 2310 532134 | F 2310 551530 | E nbthess@nb.org

www.nb.org